

Հավելված
Հաստատվել է ՀՀ ՎՊԻ տրոհողի
2010 թվականի դեկտեմբերի 27-ի
թիվ 39/1 որոշմամբ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀՄԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

ՀՀ Տավուշի մարզպետարանին պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործման
և բյուջետային մուտքերի ապահովման, ինչպես նաև պետական սեփականության
կառավարման և օգտագործման նկատմամբ իրականացված վերահսկողության արդյունքների
վերաբերյալ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահսկողության հիմքը` ՀՀ վերահսկիչ պալատի 2010թ. գործունեության տարեկան ծրագրի
4.14 կետը և Վերահսկիչ պալատի խորհրդի 2010թ. ապրիլի 2-ի թիվ 11/8 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը. ՀՀ Տավուշի մարզպետարանին պետական բյուջեից
հատկացված միջոցների օգտագործման և բյուջետային մուտքերի ապահովման, ինչպես նաև
պետական սեփականության կառավարման և օգտագործման ուսումնասիրությունն է:

Վերահսկողության առարկան. ՀՀ Տավուշի մարզպետարանին պետական բյուջեից
հատկացված միջոցները, բյուջետային մուտքերը, մարզպետարանի կողմից կառավարվող
պետական սեփականությունը, այդ թվում` հողեր, գույքային միավորներ և պետական
բաժնեմասեր, ինչպես նաև մարզպետարանի իրավասությունների շրջանակներում կատարված
գործողություններն ու գործարքները:

**Վերահսկողության օբյեկտները`** ՀՀ Տավուշի մարզպետարան, ներառյալ` 13 կառուցվածքային
և 4 առանձնացված ստորաբաժանումներ, պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններ,
25 բաժնետիրական ընկերություններ (հիմնադիր` ՀՀ Տավուշի մարզպետարան):

Վերահսկողության կատարման ժամկետը` 12.04.2010-25.12.2010թթ.

Վերահսկողությունն ընդգրկող ժամանակաշրջանը` 2008-2009թթ. և 2010թ. 6 ամիս, իսկ
շինարարության մասով, անհրաժեշտությունից ելնելով, ընդգրկվել է նաև 2007 թվականը:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝ Վերահսկողությունն իրականացվել է դիտարկման, ստուգման և վերլուծության ձևերով, ինչպես նաև կիրառվել են ֆինանսական, արդյունավետության (կատարողական) և համապատասխանության տեսակները: Կիրառվել է ընտրանքային մեթոդի ոչ վիճակագրական եղանակ: Վերլուծության փուլում ամփոփվել և վերլուծվել են դիտարկման և ստուգման արդյունքում ստացված տվյալները:

Վերահսկողության արդյունքները՝

1. Քաղաքաշինության բնագավառ

Վերահսկողությունն ընդգրկող ժամանակաշրջանում իրականացվել են 51 օբյեկտների շինարարական աշխատանքներ, որոնց պայմանագրերի գումարը կազմել է՝ 1,649,060.9 հազ. դրամ: Ստուգմամբ ընդգրկվել են 28 օբյեկտներ՝ 1,060,001.7 հազ. դրամ պայմանագրային գումարով: Հսկիչ չափագրումներով ընդգրկված աշխատանքների գումարը կազմել է՝ 597,690.4 հազ. դրամ:

Արձանագրվել է.

1. Ծավալային հավելագրումներ՝ 63,421.9 հազ. դրամ, որը ենթակա է վերականգնման պետբյուջե:
2. Միավ հաշվարկված նախահաշվային գումարի արդյունքում կատարվող աշխատանքների թանկացում՝ 14,559.7 հազ. դրամ:
3. Անորակ կատարված աշխատանքների գումար՝ 20,115.9 հազ. դրամ, որը ենթակա է վերականգնման պետբյուջե:

Արձանագրված խախտումների ամփոփ տեղեկատվությունը ըստ օբյեկտների և կապալառուների բերված է հավելված 1-ում:

Նախագծանախահաշվային փաստաթղթերում հիմնականում բացակայում են շինարարության կազմակերպման նախագծերը:

2007-2009 թվականներին ՀՀ պետբյուջեի գումարներով ֆինանսավորված 28 օբյեկտների շինարարական աշխատանքների կատարման վերահսկողությամբ հայտնաբերված ծավալային հավելագրումները և բազմաթիվ խախտումները թույլ են տալիս եզրակացնելու, որ նշված ծրագրերի տեխնիկական և հեղինակային հսկողությունը իրականացվել է թերի և անարդյունավետ: Իր հերթին մարզպետարանի քաղաքաշինության

վարչությունը անհրաժեշտ վերահսկողություն և հետևողականություն չի ցուցաբերել թերությունները և խախտումները կանխելու ուղղությամբ:

2. 50 և ավելի տոկոս պետական մասնակցությամբ ընկերություններում պետական բաժնեմասի կառավարման մասին

Տավուշի մարզպետարանի համակարգի 50 և ավելի տոկոս պետական բաժնեմաս ունեցող առողջապահական ընկերությունները թվով 25 են :

2008 թվականին պետական բյուջե շահութաբաժին վճարել է «Նոյեմբերյանի պոլիկլինիկա» ՓԲԸ-ն՝ 1,114.8 հազ. դրամ, իսկ 2009 թվականին՝ «Դիլիջանի ԲԿ» ՓԲԸ-ն և «Նոյեմբերյանի պոլիկլինիկա» ՓԲԸ-ն, համապատասխանաբար՝ 2,033.4 և 738.0 հազ. դրամ: 2008 թվականին պետբյուջեից ֆինանսավորումը Տավուշի մարզի առողջապահական ընկերություններին կազմել է 945,233.0 հազ. դրամ, վճարովի ծառայություններից մուտքերը կազմել են 47,864.7 հազ. դրամ:

2009 թվականի ֆինանսավորումը կազմել է 1,021.329.0 հազ. դրամ, վճարովի ծառայություններից մուտքերը կազմել են 56,860.9 հազ. դրամ:

Մարզպետարանի համակարգի առողջապահական ընկերություններից ընտրանքային կարգով ուսումնասիրվել են 6-ը, որի արդյունքում պարզվել է.

- 2008 և 2009 թվականների համար ձևակերպված շտապօգնության կանչի թերթիկներում բացակայում է հիվանդի կամ հիվանդատիրոջ ստորագրությունը, հեռախոսահամարը , իսկ որոշ դեպքերում հիվանդի կամ հիվանդատիրոջ ստորագրության փոխարեն առկա է շտապ օգնության աշխատակցի ստորագրությունը / «Դիլիջանի ԲԿ» ՓԲԸ՝ 117 կանչ, «Իջևանի ԲԿ» ՓԲԸ՝ 110 կանչ, «Նոյեմբերյանի հիվանդանոց» ՓԲԸ՝ 300 կանչ/: Խախտվել է ՀՀ առողջապահության նախարարի հրամանով պետպատվերի շրջանակներում շտապ օգնության կազմակերպման չափորոշիչով սահմանված պահանջները, համաձայն որի 2,154.8 հազ. դրամը չպետք է տրամադրվեր պետպատվերի շրջանակներում, որը ենթակա է վերականգնման:

- 2008 և 2009 թվականների ընթացքում պետպատվերի շրջանակներում 2,486.0 հազ. դրամի չափով /«Դիլիջանի ԲԿ» ՓԲԸ՝ 10 պատմագիր, 711,9 հազ. դրամ, «Իջևանի ԲԿ» ՓԲԸ՝ 4 պատմագիր, 264.0 հազ. դրամ, «Նոյեմբերյանի հիվանդանոց» ՓԲԸ՝ 5 պատմագիր, 364.5 հազ. դրամ, «Բերդի ԲԿ» ՓԲԸ՝ 25 պատմագիր, 1.145.8 հազ. դրամ /բուժօգնություն է ցուցաբերվել 44 հիվանդների, սակայն նշված հիվանդներին բուժօգնությունը չպետք է տրամադրվեր պետպատվերի շրջանակներում՝ համաձայն ՀՀ առողջապահության

նախարարի 2007թ-ի դեկտեմբերի 25-ի թիվ 1930-Ա 2008թ-ի դեկտեմբերի 10-ի թիվ 1807-Ա հրամանով հաստատված չափորոշիչի: **Արդյունքում 2,486.0 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման պետքյուջե :**

- 2008 և 2009 թվականներին «Նոյեմբերյանի հիվանդանոց» ՓԲԸ –ում և «Իջևանի ԲԿ» ՓԲԸ-ում կատարվել է լաբորատոր գործիքային հետազոտություններ 7,067.0 հազ. դրամ գումարի չափով, որոնց ուղեգրերում ՀՀ առողջապահության նախարարի կողմից հաստատված չափորոշիչներով պահանջվող տվյալները թերի են նշված՝ բացակայում է ուղեգրերի համարները, նախնական ախտորոշումները, բժշկի ստորագրությունը, որի հետևանքով կատարված աշխատանքները արժանահավատ չեն և իր մեջ **պարունակում է կոռուպցիոն ռիսկ:**

3. ՀՀ Տավուշի մարզի սոցիալական ծառայության տարածքային գործակալությունների /այսուհետև՝ ՄԾՏԳ/ կատարած աշխատանքների վերաբերյալ

ՀՀ Տավուշի մարզում գործում են սոցիալական ծառայությունների չորս տարածքային գործակալություններ՝ Իջևանի, Դիլիջանի, Բերդի, Նոյեմբերյանի:

Մարզի գործակալությունները սպասարկում են 5 քաղաքային և 57 գյուղական համայնքներ: 2010 թվականի հունիսի 1-ի դրությամբ մարզի 4 ՄԾՏԳ-ներում ընտանեկան նպաստի համակարգում ընդգրկված ընտանիքների թիվը կազմել է **5038** , իսկ հրատապ դրամական օգնություն ստացողների թիվը կազմել է 719 ընտանիք, այդ թվում Իջևանում – 1882/286, Դիլիջանում՝ 1084/143, Բերդում՝ 1170/166, Նոյեմբերյանում՝ 902/124:

Վերահսկողության ընթացքում ընտրանքային կարգով ստուգվեցին մարզի նպաստառու ընտանիքների շուրջ 22 տոկոսի գործերը:

2008 թվականի ընթացքում մարզի 4 ՄԾՏԳ-ներում ընտանեկան նպաստի համակարգում ընդգրկված ընտանիքների միջին թիվը կազմել է **6339** ընտանիք, որոնք ստացել են 1,474,611.6 հազ. դրամ, իսկ հրատապ օգնություն ստացողների միջին թիվը կազմել է 93 ընտանիք, որոնք ստացել են 54,137.2 հազ. դրամ, հետ է վերադարձվել /տնտեսվել է/ նպաստի գումարից 36,566.6 հազ. դրամ, հրատապ օգնությունների գումարից՝ 7,392.2 հազ. դրամ:

2009 թվականի ընթացքում մարզի 4 ՄԾՏԳ-ներում ընտանեկան նպաստի համակարգում ընդգրկված ընտանիքների միջին թիվը կազմել է **5286** ընտանիք, որոնք ստացել են 1,401,022.7 հազ. դրամ, իսկ հրատապ օգնություն ստացողների միջին թիվը կազմել է 112 ընտանիք, որոնք ստացել են 78,759.5 հազ. դրամ:

Վերահսկողության ընթացքում հայտնաբերվեցին շուրջ 221 ընտանեկան նպաստի տրամադրման գործերի խախտումներ, որոնցից 88 ընտանիքներ կորցնում են նպաստի իրավունքը: Դրա արդյունքում պետական բյուջեին պատճառված վնասի չափը կազմում է 20,812.0 հազ. դրամ, որից ենթակա է վերականգնման 14,098.0 հազ. դրամ, այդ թվում Իջևանում՝ 5,858.5 /3,876.5 հազ. դրամ, Դիլիջանում՝ 3,957.0 / 2,541.5 հազ. դրամ, Բերդում՝ 2,970.0 / 2,649.0, Նոյեմբերյանում՝ 8,026.5/ 5,031.0 հազ. դրամ /հավելված 2/:

Վերահսկողությամբ պարզվել է նպաստառու ընտանիքների կողմից կենդանիների իրական թիվը թաքցնելու 36, հողերի իրական չափերը թաքցնելու 12, ընտանիքի կազմը սխալ ներկայացնելու 54 և ծածկագրերը ոչ ճիշտ կիրարկելու 8 դեպք: Նշված խախտումները հիմնականում հետևանք են համայնքների ղեկավարների կողմից տրված սխալ տեղեկանքների և նպաստառուների ներկայացրած սխալ տեղեկատվության, ինչպես նաև ՍՃՏԳ-երի աշխատակիցների կողմից իրենց պարտականությունների ոչ պատշաճ կատարման:

Այսպիսով, ընդամենը ՀՀ Տավուշի մարզում հայտնաբերված խախտումների հետևանքով պետական բյուջեից ավել վճարված նպաստի չափը կազմում է 20,812.0 հազ. դրամ, որից ենթակա է վերականգնման 14,098.0 հազ. դրամը:

4. ՀՀ Տավուշի մարզի պետական հանրակրթական ուսումնական հաստատություններ

2008թ. և 2009թ. ՀՀ Տավուշի մարզի կրթության բնագավառի 81 հանրակրթական դպրոցների համար պետական բյուջեից հատկացվել է 5.922.822.4 հազ. դրամ ֆինանսական միջոցներ համակարգի գործունեությունը կազմակերպելու համար: Վերահսկողությամբ ընդգրկվել է թվով 26 հանրակրթական դպրոց-ՊՈԱԿ-ներ՝ 2,360,521.7 հազ. դրամ գումարով կամ ընդհանուրի՝ 28 տոկոսը, որից հայտնաբերվել է 12,811.0 հազ. դրամի չափով խախտումներ:

Վերահսկողության ընթացքում հայտնաբերվել են հետևյալ խախտումները՝

- Վերահսկողության ենթարկված դպրոցները մինչ օրս գործում են առանց լիցենզիայի, խախտվել է «Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքի 43 հոդվածի 2-րդ կետի 9-2, 9-3, 9-4 ենթակետերի պահանջները, որի համաձայն տարրական, հիմնական միջնակարգ հանրակրթական ուսուցման աշխատանքների կազմակերպումը լիցենզավորման ենթակա գործունեություն է:
- Թվով 9 ՊՈԱԿ-ներում՝ «Հաղարծնի մ/դ», «Դիլիջանի թիվ 4 մ/դ», «Դիլիջանի թիվ 2 մ/դ», «Դիլիջանի թիվ 6 մ/դ», «Իջևանի թիվ 5 մ/դ», «Իջևանի թիվ 2 մ/դ», «Իջևանի վարժարան», «Իջևանի թիվ 4 մ/դ», «Բագրատաշենի թիվ 1 մ/դ» խախտվել է ՀՀ ԿԳ նախարարի 02.09.2008թ-ի թիվ 691-Ա/Բ հրամանի պահանջները՝ զինդեկին տրված լրացուցիչ 0.5 դրույք քաղաքաշտպանության շտաբի պետի հաստիքի հաշվարկը և վճարումը սխալ է կատարված՝ պետք է վճարվեր ուսումնաօժանդակ դրույքաչափով:
- Թվով 6 ՊՈԱԿ-ներում՝ «Դիլիջանի թիվ 2 մ/դ», «Դիլիջանի թիվ 5 մ/դ», «Իջևանի թիվ 5 մ/դ», «Սևքարի մ/դ», «Իջևանի թիվ 4 մ/դ» և «Կայանի մ/դ» խախտվել է ՀՀ ԿԳՆ –ի 25-օգոստոսի 2003 թ հրամանի թիվ 619-Ն ՀՀ պետական հանրակրթական և հատուկ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների սովորողների ընդունելության կարգի 7-րդ և 8-րդ կետերի պահանջները /Ծնողների դիմումների բացակայության, դպրոցից դպրոց աշակերտների փոխադրման թերթիկների բացակայություն, տարիքային ցենզի անհամապատասխանություն/:
- Թվով 2 ՊՈԱԿ-ներում՝ «Պառավաքարի մ/դ», «Դիլիջանի թիվ 6 մ/դ» խախտվել են «Դրամարկղային գործառնությունների մասին» ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածի 3-րդ կետի պահանջները /Գանաձապահի պարտականությունները չեն կարող դրվել կազմակերպության այն աշխատակիցների վրա, որոնք իրավունք ունեն ստորագրել դրամարկղային փաստաթղթերը / :
- Թվով 9 ՊՈԱԿ-ներում՝ «Դիլիջանի թիվ 1 և 4 մ/դ», «Իջևանի թիվ 1, 3 և 5 մ/դ», «Կայանի մ/դ», «Բերդի թիվ 1 մ/դ» «Բերդի թիվ 4 մ/դ», «Թովուզի մ/դ» վարչական աշխատողները պարապել են 8-ը դասաժամից ավելի: Խախտվել է ՀՀ կառավարության 2007թ-ի փետրվարի 1-ի թիվ 201-Ն որոշման 13-րդ կետի պահանջները /ուսումնական հաստատությունների վարչական աշխատողները՝ տնօրեն, փոխտնօրեն կարող են դասավանդել շաբաթական մինչև 8 դասաժամ ներառյալ/:
- Խախտվել է ՀՀ կառավարության 25.07.2002թ. N1392-Ն որոշմամբ հաստատված՝ ՊՈԱԿ-ների օրինակելի կանոնադրության 37-րդ կետի ԺԳ) ենթակետի պահանջները:

Մարզի բոլոր ՊՈԱԿ-ներում բացակայում է կառավարման մարմնի կողմից հաստատված վարչական և ուսումնաօժանդակ աշխատակիցների հաստիքացուցակները:

- Ուսումնասիրված ՊՈԱԿ-ներում առկա են տարաբնույթ և անհամատեղելի հաստիքներ: Թվով չորս ՊՈԱԿ-ներում՝ «Կայանի մ/դ» ՊՈԱԿ, «Պառավաքարի մ/դ» ՊՈԱԿ, «Սևքարի մ/դ» ՊՈԱԿ, «Դիլիջանի թիվ 4 մ/դ» ՊՈԱԿ առկա են 1.5 դրույքից ավելի ծանրաբեռնված աշխատակիցներ:
- «Նոյեմբերյանի թիվ 2 մ/դ» ՊՈԱԿ-ը 2009 թվականի հունվար ամսին հաստատված տարիֆիկացիայով 10-րդ դասարանում, ուսումնական պլանով սահմանված ժամաքանակից ավել է բաշխել 6 ժամ: Արդյունքում հունվար-սեպտեմբեր ամիսներին աշխատավարձի հոդվածով ավել է վճարվել 197,5 հազ.դրամ:
- «Վերին Կարմիր աղբյուրի մ/դ» ՊՈԱԿ-ը 2008 թվականին, 7-րդ և 11-րդ դասարաններում դասարանը կիսելու համար համապատասխան աշակերտական թվակազմ չի ունեցել, սակայն դասարանները կիսել է, որի արդյունքում 2008 թվականին 17 ժամ ավելի դասաժամ է բաշխվել (7-րդ դասարանում 9 ժամ, 11-րդ դասարանում 8 ժամ): Խախտվել է ՀՀ ԿԳ նախարարի «Օրինակելի ուսումնական պլանները հաստատելու մասին» N 348-ԱԶ (03.05.2007թ), N351-ԱԶ (06.04.2008) հրամանների թիվ 1 հավելվածի 3-րդ և 4-րդ կետերի պահանջները, որի հետևանքով դպրոցի բյուջեից աշխատավարձի և պարտադիր սոց. ապահովության հոդվածով 700.8 հազ.դրամ ավելի գումար է վճարվել (աշխատավարձի հոդվածով 578.4 հազ. դրամ, պարտադիր սոց. ապահովության հոդվածով՝ 122.4 հազ.դրամ):
- Ուսումնասիրված 16 ՊՈԱԿ-ում /«Հաղարծին մ/դ», «Դիլիջանի թիվ 1մ/դ», «Դիլիջանի թիվ 4 մ/դ», «Դիլիջանի թիվ 2 մ/դ», «Դիլիջանի թիվ 6 մ/դ», «Իջևանի թիվ 1 մ/դ», «Իջևանի թիվ 5 մ/դ», «Իջևանի թիվ 2 մ/դ», «Իջևանի վարժարան», «Իջևանի թիվ 4 մ/դ», «Բերդի թիվ 1 մ/դ», «Կայանի մ/դ», «Այգեհովիտի մ/դ», «Բերքաբերի մ/դ», «Արծվաբերդի մ/դ», «Բերդավանի մ/դ»/ հայտնաբերվել է սովորողների տվյալ ուսումնական հաստատություն ընդունելության և ուսումնական հաստատություններ փոխադրման ժամկետների անհամապատասխանություն, որի հետևանքով 2008 թվականին կատարվել են թվով 82 աշակերտների կրկնակի ֆինանսավորում, ինչպես նաև կոմպլեկտավորվել են փաստացի աշակերտների թվից ավելի թվով

աշակերտներ՝ 68 աշակերտ, որոնց համար ֆինանսավորվել է 3,064.8 հազ. դրամ:

Արդյունքում 3,064.8 հազ.դրամը ենթակա է վերականգնման պետքություն:

- Մարզպետարանի և դպրոցների («Նոյեմբերյանի թիվ 2 մ/դ», «Բագրատաշենի թիվ 1 մ/դ», «Դեբեդավանի մ/դ», «Թովուզի մ/դ», «Բերդի թիվ 4 մ/դ», «Վարագավանի մ/դ», «Վերին Կարմիր Աղբյուրի մ/դ» և «Ներքին Կարմիր Աղբյուրի մ/դ») միջև կնքված «Տարրական, հիմնական և միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր կրթության ուսուցման աշխատանքների գնման» համաձայնագրերով հաստատված աշակերտների թվի և հրամանագրված աշակերտների թվի համեմատությամբ պարզվել է, որ ճշտված միջին տարեկան աշակերտների փաստացի թիվը կազմել է ավելի պակաս, քան նախատեսվել և հաստատվել է համաձայնագրով: Համաձայնագրով ճշտված միջին տարեկան ավելի հաստատված աշակերտների թիվը 2008 թվականին կազմել է 19: **Արդյունքում 2008 թվականին ՀՀ պետական բյուջեից ավելի գումար է հատկացվել 1,581.8 հազ. դրամ, որը ենթակա է վերականգնման պետքություն:**
- Առանց գնանշման հարցում կատարելու «Վարագավանի մ/դ», «Բագրատաշենի թիվ 1 մ/դ», «Վերին Կարմիր Աղբյուրի մ/դ» ՊՈԱԿ-ների տնօրենները կատարել են գնումներ: Խախտվել է գնումների մասին ՀՀ օրենքի 21 հոդվածի և 24 հոդվածի «ա» ենթակետի պահանջները:

Ուսումնասիրվել է նաև մարզի միջնակարգ հանրակրթական դպրոցներում 1-4 դասարանների սովորող աշակերտների դասագրքերով ապահովվածությունը :

Արձանագրվել է՝

Դասագրքերի նախնական հայտի ձևավորման ժամանակ մարզպետարանը մարզի դպրոցներից չի պահանջել հայտ-պահանջագիր, ինչպես դասագրքերի անհրաժեշտ թվաքանակի, այնպես էլ՝ տարրական դասարաններում ուսուցանվող նախընտրած հեղինակների (այլընտրանքային դասագրքերի) վերաբերյալ, ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունն էլ իր հերթին մարզպետարանից չի պահանջել դասագրքերի նախնական հայտ-պահանջագիր:

Փաստորեն նախարարությունը կամայականորեն է կատարել դասագրքերի բաշխման աշխատանքները, որի հետևանքով մարզը, անհրաժեշտ թվաքանակից և նախընտրած հեղինակների դասագրքերից պակաս է ստացել ինչի արդյունքում մարզի դպրոցները չեն կարողացել ստանալ իրենց նախընտրած հեղինակի դասագրքերը, փոխարենը դպրոցներին է հատկացվել ոչ նախընտրած հեղինակի դասագրքերը, իսկ դասագրքերի թվաքանակն էլ

նախատեսել է մարզպետարանի կողմից նախարարություն ներկայացված նախնական կոմպլեկտավորման համաձայն, որի հետևանքով 2006-2009 թվականներին մարզը մի հեղինակի դասագրքից ավել է ստացել, իսկ մյուս հեղինակի դասագրքից պակաս: Այսպես, 2006-2009 թվականներին մարզը առաջին դասարանի այլընտրանքային դասագրքերից պակաս է ստացել 731 դասագիրք, իսկ ավել՝ 491-ը, երկրորդ դասարանի դասագրքերից պակաս է ստացել 309 դասագիրք, ավել՝ 787-ը, երրորդ դասարանի դասագրքերից պակաս է ստացել 534 դասագիրք, ավել՝ 166-ը, չորրորդ դասարանի դասագրքերից պակաս է ստացել 117 դասագիրք, ավել՝ 191-ը:

Միևնույն ժամանակ մարզպետարանն իրեն հերթին հաշվի չի առել, թե որ հեղինակին է նախընտրում դպրոցը: Արդյունքում որոշ դպրոցներ առաքված դասագրքերը գտնվում են դպրոցների գրադարաններում և չեն օգտագործվում, միևնույն ժամանակ պահանջարկ ունեցող որոշ դասագրքեր մարզպետարանի կողմից դպրոցներին չէին բաշխվել և մնացել էին պահեստում:

Մարզպետարանի կողմից դասագրքերը դպրոցներին է հատկացրել առանց հաշիվ-ապրանքագրերի, իսկ դպրոցներն էլ սահմանված կարգով չէին ապահովել դասագրքերի հաշվառման և մուտքագրման աշխատանքները:

5. Տավուշի մարզպետարանի կողմից մարզի տարածքում գտնվող հանքավայրերում

հողօգտագործման օրինականության վերահսկողություն

«Հայաստանի Հանրապետության մարզերում պետական կառավարման մասին» ՀՀ Նախագահի հրամանագրի 1.20 կետի բ. ենթակետով սահմանված է, որ մարզպետը **«մարզի տարածքում վերահսկում է բնապահպանական օրենսդրության կատարումը և խախտման փաստերի վերաբերյալ տեղյակ է պահում համապատասխան մարմիններին»:**

Մարզի տարածքում 16.03.2010թ. դրությամբ թվով 25 հանքարդյունահանման լիցենզիա և հանքարդյունահանման հատուկ լիցենզիա գտնվում է գործողության ժամկետի մեջ:

ՀՀ վերահսկիչ պալատի կողմից ընտրանքային կարգով իրականացվել է մարզի տարածքում գտնվող հանքավայրերում հողօգտագործման օրինականության ուսումնասիրություն, որի արդյունքում արձանագրվել է՝

1. 5 կազմակերպություններ /գ. Աչաջուր, «Իջևանի ՃՀ» ՓԲԸ- 1.3 հա, գ. Սևքար, «Գետն Գրուպ» ՓԲԸ-10հա, գ. Չինարի, «Տավուշի ՃՀ» ՓԲԸ-3,16 հա, գ. Աչաջուր «Կարեն-77» ՍՊԸ- 2.5 հա, գ. Այրում, «Վառմաշ» ՍՊԸ-1.53 հա/ աշխատել են առանց հողի վարձակալության

պայմանագիր կնքելու, որոնց նվազագույն վարձավճարի գումարը 2008, 2009 և 2010թ. 1-ին եռամսյակների համար կկազմի 439.0 հազ. դրամ: Ենթակա է վերականգնման համապատասխան համայնքային բյուջեներ: **Խախտվել են ՀՀ հողային օրենսգրքի 51-րդ հոդվածի դրույթներն այն մասին, որ հողամասի օգտագործման համար սահմանված կարգով պետք է կնքվի համապատասխան պայմանագիր:**

2. 8 կազմակերպություններ՝ «Կողբաքար» ՍՊԸ-1.5 հա / գ. Արճիս/, «Տապան-Ալֆա» ՍՊԸ-4.5 հա, /գ. Հաղթանակ/, «Իջևանի ճշշ» ՓԲԸ-2.7 հա /գ. Գետահովիտ/, «Դավիթ» ՍՊԸ-2.5 հա /գ. Հաղարծին/, «Տավուշի ճշշ» ՓԲԸ-3.16 հա /գ. Չինարի/, «Ալմաքար» ՍՊԸ-1,5 հա /գ. Գետահովիտ/, «Կարեն 77» ՍՊԸ-2.5 հա / գ. Աչաջուր/, «Վառձաշ» ՍՊԸ-1.53 հա / գ. Այրում/ 19.9 հա գյուղատնտեսական նշանակության հողամասերում իրականացրել են հանքարդյունահանման աշխատանքներ: **Արդյունքում խախտվել է ՀՀ հողային օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջը, որի համաձայն հողամասը թույլատրվում է օգտագործել վերջինիս նպատակային նշանակությանը համապատասխան:**

3. Մեկ կազմակերպություն՝ «Կարեն 77» ՍՊԸ-ն, Աչաջուր համայնքի վարչական սահմաններում առանց լեռնահատկացման ակտի իրականացրել է հանքարդյունահանման աշխատանքներ խախտելով «Ընդերքի մասին» ՀՀ օրենսգրքի պահանջները: Չի կնքվել նաև հողի վարձակալության պայմանագիր:

4. Մի շարք դեպքերում հողամասի վարձակալության պայմանագրերը կնքվել են 99 տարի ժամկետներով /գ. Հաղթանակ ,«Տապան Ալֆա» ՍՊԸ, գ.Զորական, «ԲՖՅ» ՍՊԸ/: **Խախտվել է ՀՀ հողային օրենսգրքի 13-րդ հոդվածի 6-րդ մասի պահանջները, համաձայն որի օգտակար հանածոների արդյունահանման համար հողամասերը տրամադրվում են ընդերքի օգտագործման իրավունքը հաստատող փաստաթղթերին համապատասխան, որը 25 տարուց ավելի չի կարող լինել:**

5. Գետահովիտի գյուղապետարանի և «Ալմաքար» ՍՊԸ-ի միջև 02.08.02թ. միջև կնքվել է 1.5 հա գյուղատնտեսական նշանակության հողամասի վարձակալության պայմանագիր հանքարդյունահանման նպատակով, 17.4 հազ. դրամ վարձավճարով: Որպես ընդերքօգտագործման հող հաշվարկելիս տարեկան նվազագույն վարձավճարը կկազմի 79.2 հազ. դրամ, իսկ 2008.2009 և 2010թ.թ. առաջին եռամսյակի համար պակաս հաշվարկված և վճարված նվազագույն գումարը կկազմի 139.0 հազ. դրամ: Ենթակա է վերականգնման համայնքային բյուջե:

6. Իջևան քաղաքի վարչական սահմաններում գտվող Աղստև գետի հունի վրա կառուցված «Սպիտակ լիճ» ջրային օբյեկտի զբաղեցրած և հարակից տարածքներում, ինչպես նաև «Չրչո»

կոչվող հանդամասում առանց ընդերքօգտագործման համապատասխան փաստաթղթերի իրականացվում է ապօրինի ընդերքօգտագործում / ԱԿԽ/:

Նշված խախտումները հետևանք են մարզպետարանի համապատասխան ստորաբաժանումների և համայնքի ղեկավարների կողմից վերահսկողական գործառույթների ոչ պատշաճ իրականացման:

6. ՀՀ Տավուշի մարզի համայնքների վարչական սահմաններից դուրս, մարզի վարչական սահմաններում գտնվող պետական սեփականության հողերի տրամադրման և օգտագործման մասին

Համաձայն ՀՀ Տավուշի մարզպետի կողմից հաստատված հողային հաշվեկշռի 01.07.2009թ. դրությամբ մարզի համայնքների վարչական սահմաններից դուրս, մարզի վարչական սահմաններում գտնվող պետական սեփականության հողերի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 175580. հա, որից մարզպետարանի կողմից 21 պայմանագրերով վարձակալության է տրվել 235.04 հա հողամաս՝ 4,312.5 հազ. դրամ տարեկան ընդհանուր վարձավճարով: Մարզի համայնքների վարչական սահմաններից դուրս, մարզի վարչական սահմաններում գտնվող պետական սեփականության հողերի տրամադրման և օգտագործման օրինականության վերահսկողության արդյունքում արձանագրվել են հետևյալ խախտումները և թերությունները՝

2010 թվականի ապրիլի 1-ի դրությամբ գյուղատնտեսական նշանակության 47939.7 հա հողամասերից 5 պայմանագրերով վարձակալության է տրամադրվել ընդամենը 795.8 հա հողամաս՝ / շուրջ 1,5 %/ 2,732.6 հազ. դրամ տարեկան վարձավճարով, ընդ որում 500 հա-ը՝ 07.04.2005թ. Գևորգ Պռազյանին, 25 տարի ժամկետով 1,495.0 հազ. դրամ տարեկան վարձավճարով: Սակայն առ այսօր վարձակալի կողմից որևէ գումար չի վճարվել և մարզպետարանի կողմից բռնագանձման հայցադիմումը դատարան է ներկայացվել միայն 16.03.2010թ-ն՝ պայմանագիր կնքելուց միայն 4 տարի հետո, երբ վարձավճարի պարտքի ընդհանուր գումարը կազմել էր 8,456.0 հազ. դրամ /5,880.0 հազ. դրամ մայր գումար և 2,576.0 հազ. դրամ տույժ տուգանք/, այն դեպքում, երբ համաձայն վարձակալության պայմանագրի վարձավճարը 3 ամիս և ավելի չվճարելու դեպքում մարզպետարանը պայմանագիրը կարող էր միակողմանի լուծել: 16.06.2010թ.-ին կայացվել է բռնագանձման դատավճիռ: **Վարձավճարի պարտքի կուտակումը հետևանք է մարզպետարանի կողմից համայնքների վարչական**

սահմաններից դուրս գտնվող հողերի վարձավճարների գանձման գործառույթի ոչ պատշաճ իրականացման:

23.9 հա էներգետիկայի, կապի, տրանսպորտի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների հողերից՝ 12 պայմանագրերով վարձակալության և կառուցապատման իրավունքով տրամադրվել է 6.04հա հող՝ 1,305.9 հազ. դրամ տարեկան ընդհանուր վարձավճարով, որից 5.9 հա էներգետիկայի հող՝ 9 պայմանագիր /7 կառուցապատման իրավունքով, 2 վարձակալության իրավունքով/ հեկ-երի կառուցման նպատակով, 1,104.0 հազ. դրամ տարեկան ընդհանուր վարձավճարով և 99 տարի ժամկետով, 0.14հա տրանսպորտի հող՝ 3 պայմանագիր հասարակական կառուցապատման նպատակով, 201.9 հազ. դրամ ընդհանուր տարեկան վարձավճարով և 99 տարի ժամկետով: Հողամասերը կառուցապատման իրավունքով տրամադրելիս ճարտարապետահատակագծային առաջադրանք չի կազմվել, պայմանագրով շինարարության սկիզբ և ավարտ չի նախատեսվել, որով խախտվել է ՀՀ կառավարության 12.04.2001թ. թ.286 որոշման 51-րդ կետով սահմանված պահանջները: 9 պայմանագրերից միայն 1-ի դեպքում է հեկ-ը կառուցված, մնացած 8 դեպքերում նույնիսկ վարձակալները չեն դիմել Հանրային ծառայություններ մատուցող հանձնաժողովին հեկ-ի կառուցապատման լիցենզիա ստանալու համար, այն դեպքում, երբ կառուցապատման պայմանագրերը մարզպետարանի հետ կնքվել են 1-2 տարի առաջ: Իսկ ՀՀ Հողային օրենսգրքի 201-րդ հոդվածի 4-րդ մասում նշված է, որ հողամասի նկատմամբ իրավունքները հարկադիր կարգով դադարում են դատական կարգով հետևյալ հիմքով՝ «կառուցապատման համար տրամադրված հողամասը կամ դրա մասը երեք տարվա ընթացքում չօգտագործելը, եթե պայմանագրով նախատեսված չեն շինարարության ավարտի երկարատև ժամկետներ»: Մարզպետարանը գրավոր չի նախագգուշացրել պայմանագրի կողմ հանդիսացող անձանց՝ նշված օրենքի պահանջը մարզպետարանի կողմից կիրառելու մտադրության վերաբերյալ: Այսպիսով, ստացվում է, որ մարզպետարանը ներկայացնում է հողերի կատեգորիաները էներգետիկ նշանակության փոխելու առաջարկություններ հեկ-երի կառուցման նպատակով, ՀՀ կառավարությունը ընդունում է համապատասխան որոշումներ, որից հետո մարզպետարանը կնքում է հեկ-երի կառուցման համար կառուցապատման կամ հողի վարձակալության պայմանագրեր 99 տարի ժամկետներով՝ առանց օրենսդրությամբ սահմանված պահանջները պայմանագրերում արտացոլելու, իսկ դրանով պայմանագրերի կողմ հանդիսացող սուբյեկտները 99 տարով ամրագրում են իրենց իրավունքները նշված հողերի նկատմամբ՝ չշտապելով դիմել Լիազոր մարմին հեկ-երի կառուցապատման լիցենզիա ստանալու համար, խոչընդոտ հանդիսանալով այլ սուբյեկտների համար տվյալ տարածքներում հեկ-երի

կառուցապատման լիցենզիա ստանալու հարցում: Միևնույն ժամանակ տրանսպորտի հողերը տրվել են հասարակական կառուցապատման նպատակով, սակայն հողային օրենսգրքով դա նախատեսված չէ: ԵՎ այս դեպքերում նաև որևէ կառուցապատում չի կատարվել: **Արդյունքում տրամադրված հողամասերը նպատակային չեն օգտագործվում:**

Ընդհանուր առմամբ, 235.04 հա հողերի համար կնքված 21 պայմանագրերի մասով վարձավճարների գծով ձևավորված պարտքը 2010 թվականի ապրիլի 1-ի դրությամբ կազմել է 9,113.8 հազ. դրամ, որից 3,233.6 հազ դրամը տույժ, տուգանք:

7. Մարզպետարանի կողմից իրականացված վարչական հսկողության վերաբերյալ

2008թ. աշխատանքային ծրագրերով նախատեսվել է ՀՀ Տավուշի մարզում վարչական հսկողություն իրականացնել մարզի 32 համայնքներում, 2009թ.՝ 33 համայնքներում:

Համայնքներում վարչական և ֆինանսական հսկողությունն իրականացվել է մարզպետարանի աշխատակազմի տարածքային կառավարման, ֆինանսատնտեսագիտական վարչությունների և այլ ստորաբաժանումների միջոցով: Յուրաքանչյուր ստորաբաժանում իր գործառնությունների շրջանակներում հսկողությունն իրականացրել է տարեկան աշխատանքային ծրագրով նախատեսված ոչ բոլոր համայնքներում: Արդյունքում աշխատանքային ծրագրերով նախատեսված համայնքներում վարչական և ֆինանսական համալիր հսկողություն չի իրականացվել:

Միևնույն ժամանակ վարչական հսկողություն իրականացրած համայնքներում չեն ուսումնասիրվել համայնքների վարչական սահմաններում գործող հանքարդյունահանողների կողմից հողօգտագործման օրինականությունը, ինչպես նաև համայնքների վարչական սահմաններում գտվող այն հողամասերի տրամադրման և օգտագործման օրինականությունը, որոնց նպատակային նշանակությունը ՀՀ կառավարության որոշումներով փոփոխվել է էներգետիկայի նշանակության՝ հէկ-երի կառուցապատման նպատակով: Մասնավորապես, վերահսկիչ պալատի հանձնաժողովը ուսումնասիրել է նշված խնդիրները և արձանագրել է մի շարք խախտումներ, որոնք վերաբերում են հանքարդյունաբերողների կողմից առանց վարձակալության պայմանագրերի հողօգտագործմանը, հողերի նպատակային նշանակությանը չհամապատասխանող գործունեությամբ զբաղվելու դեպքերին և այլն: Միևնույն ժամանակ Հաղարծին, Հովք, Խաչարձան, Գոշ համայնքների կողմից հէկ-երի կառուցապատման նպատակով 6.37 հա հողերի համար 99 տարով կնքված հողամասերի

վարձակալության և կառուցապատման իրավունքի պայմանագրերով չեն սահմանվել ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքներ և շինարարության սկիզբ և ավարտ: Ընդ որում շինարարությունները մինչ ստուգման ավարտը չէին սկսվել, իսկ «Կարապ- Էներգիա » ՍՊԸ-ն / գ.Հովք/, «Էյենդիջի Սթայլ» ՍՊԸ-ն /գ.Խաչարձան/ նույնիսկ դեռ չեն դիմել Հանրային ծառայություններ մատուցող հանձնաժողովին հեկ-ի կառուցապատման լիցենզիա ստանալու համար: «Գրիար» ՓԲԸ-ն / գ. Հաղարծին, գ. Խաչարձան և գ. Գոշ / կառուցապատման լիցենզիան ստացել է 2004թ.և կառուցապատումը պետք է ավարտեր 2012թ., սակայն մինչ ստուգման ավարտը աշխատանքները դեռ չէին սկսվել: Այսպիսով մարզպետարանը ներկայացնում է հողերի կատեգորիաները Էներգետիկ նշանակության փոփոխելու առաջարկություններ՝ հեկ-երի կառուցապատման նպատակով, ՀՀ կառավարությունը ընդունում է համապատասխան որոշումներ, իսկ մարզպետարանը բավարար հսկողություն չի իրականացնում որպեսզի համայնքների կողմից տրամադրված հողամասերը նպատակային օգտագործվեն:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

- Հսկիչ չափագրումների արդյունքում կատարողականներով ցույց տրված, հաստատված և վճարված, սակայն փաստացի չկատարված շինարարական աշխատանքների ծավալային հավելագրումները կազմել է 63,421.9 հազ. դրամ, որը ենթակա է վերականգնման ՀՀ պետբյուջե:
- Միսլ հաշվարկված նախահաշվային գումարի արդյունքում կատարվել է 14,559.7 հազ. դրամի աշխատանքների թանկացում:
- Անորակ կատարված աշխատանքների գումարը կազմել է 20,115.9 հազ. դրամ, որը ենթակա է վերականգնման պետբյուջե:

- Մարգալետարանի քաղաքաշինության վարչությունը անհրաժեշտ վերահսկողություն և հետևողականություն չի ցուցաբերել թերությունները և խախտումները կանխելու ուղղությամբ:
- Շտապօգնության կանչերի թերթիկները չեն համապատասխանում ՀՀ առողջապահության նախարարի կողմից հաստատված չափորոշիչներին: Բացակայում է հիվանդի կամ հիվանդատիրոջ ստորագրությունը: Արդյունքում ՀՀ պետբյուջեից հատկացված 2,154.8 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման:
- 2,485.7 հազ. դրամի չափով բուժօգնությունը վճարովի հիմունքներով կատարելու փոխարեն կատարվել է պետպատվերի հաշվին, որը ենթակա է վերականգնման պետբյուջե:
- Լաբորատոր գործիքային ախտորոշիչ հետազոտությունների կատարման համար տրված ուղեգրերում ՀՀ առողջապահության նախարարի կողմից հաստատված չափորոշիչներով պահանջվող տվյալները թերի են նշված՝ բացակայում է ուղեգրերի համարները, նախնական ախտորոշումները, բժիշկների ստորագրությունները, որի արդյունքում 7,067.6 հազ. դրամի կատարված աշխատանքները արժանահավատ չեն և իր մեջ պարունակում է կոռուպցիոն ռիսկ:
- Ուսումնասիրված 16 ՊՈԱԿ-ում հայտնաբերվել է սովորողների տվյալ ուսումնական հաստատություն ընդունելության և ուսումնական հաստատություններ փոխադրման ժամկետների անհամապատասխանություն, որի հետևանքով կատարվել է 82 աշակերտների կրկնակի ֆինանսավորում, ինչպես նաև կոմպլեկտավորվել են փաստացի աշակերտների թվից ավելի՝ 68 աշակերտ, որոնց համար ֆինանսավորվել է 3,064.8 հազ. դրամի չափով, որը ենթակա է վերականգնման պետբյուջե:
- Ուսումնասիրված 8 ՊՈԱԿ-ում 2008 թվականին միջին տարեկան աշակերտների թիվը 19 աշակերտով ավելի ցույց տալու հետևանքով ՀՀ պետական բյուջեից 1,581.8 հազ. դրամ ավելի գումար է հատկացվել: Արդյունքում 1,581.8 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման պետբյուջե:
- Մարգալետարանի ենթակայության սոցիալական ծառայության տարածքային գործակալությունների կողմից պետական բյուջեից ավելի վճարված նպաստի չափը կազմել է 20,812.0 հազ. դրամ, որից ենթակա է վերականգնման 14,098.0 հազ. դրամը:
- Մարգալետարանը բավարար միջոցներ չի ձեռնարկել մարզի վարչական սահմաններում գործող հանքարդյունահանողների կողմից հողօգտագործման օրինականությունը

ապահովելու, հէկ-երի կառուցապատման համար տրամադրված հողամասերը նպատակային օգտագործելու ուղղությամբ:

- Համայնքների վարչական սահմաններում գործող 5 ընդերքօգտագործողներ աշխատել են առանց 18.5 հա հողամասի վարձակալության պայմանագիր կնքելու, որոնց նվազագույն վարձավճարի գումարը 2008, 2009 և 2010թ. 1-ին եռամսյակի համար կկազմի 439.0 հազ. դրամ, որը ենթակա է վերականգնման համապատասխան համայնքային բյուջեներ:
- Գետահովիտի գյուղապետարանի և «Ալմաքար» ՍՊԸ-ի միջև 02.08.02թ. հանքարդյունահանման նպատակով կնքված 1.5 հա հողամասի վարձակալության պայմանագրով սահմանված վարձավճարը սխալ է հաշվարկված: 2008.2009 և 2010թ.թ. առաջին եռամսյակի համար պակաս հաշվարկված և վճարված նվազագույն գումարը կկազմի 139.0 հազ. դրամ, որը ենթակա է վերականգնման համայնքային բյուջե:
- Համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտվող հողերի վարձավճարների գծով ձևավորված պարտքը 2010 թվականի ապրիլի 1-ի դրությամբ կազմել է 9,113.8 հազ. դրամ, որից 3,233.6 հազ. դրամը տույժ, տուգանք, որը ենթակա է վերականգնման ՀՀ պետբյուջե:
- Մարզպետարանի կողմից կատարված վարչական հսկողության արդյունավետության ուսումնասիրության արդյունքով արձանագրվել է, որ մարզպետարանը «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով իրեն վերապահված հսկողական գործառնությունների է իրականացրել: Մասնավորապես դրանք վերաբերվում են 2008թ. տարեկան ծրագրերի կազմմանը, համայնքների վարչական սահմաններում գործող հանքարդյունահանողների կողմից հողօգտագործման օրինականության նկատմամբ հսկողությանը, ինչպես նաև հէկ-երի կառուցապատման համար տրամադրված հողամասերը նպատակային օգտագործելու խնդիրներին:

Առաջարկություններ

ՀՀ Տավուշի մարզպետին՝

- Խիստ հսկողություն սահմանել ՀՀ օրենքների և ՀՀ կառավարության որոշումների պահանջների կատարման նկատմամբ, միջոցներ ձեռնարկել վերահսկողությամբ արձանագրված խախտումները և բացթողումները վերացնելու, ՀՀ պետական բյուջեին հասցված վնասը վերականգնելու ուղղությամբ:

- Ուժեղացնել վերահսկողությունը ՍԾՏԳ-ների, առողջապահական և կրթական ոլորտների ընկերությունների և կազմակերպությունների նկատմամբ, բարձրացնել աշխատողների պատասխանատվությունը:
- Մարզպետի հսկողական և վերահսկողական գործառույթներն իրականացնել ՀՀ հողային օրենսգրքի 42-րդ և «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 77-րդ հոդվածներով սահմանված պահանջներին համապատասխան և ձեռնարկել համապատասխան միջոցներ ստուգումներն առավել արդյունավետ դարձնելու, ինչպես նաև հայտնաբերված խախտումները վերացնելու և հետագայում բացառելու նպատակով;
- Ապահովել մարզի տարածքում հէկ-երի, ինչպես նաև այլ նպատակների կառուցապատման համար տրամադրված հողամասերի նպատակային օգտագործումը, ընդերքօգտագործողների կողմից հողօգտագործման օրինականությունը, մասնավորապես միջոցներ ձեռնարկել հանքարդյունահանողների կողմից օգտագործվող հողերի կատեգորիաները ՀՀ հողային օրենսգրքին համապատասխանեցնելու ուղղությամբ:
- ՀՀ պետբյուջե վերականգնվող գումարները փոխանցել ՀՀ վերահսկիչ պալատի անվամբ բացված «Պետությանը պատճառված վնասների փոխհատուցումից մուտքեր» /900005281515/ հաշվին, ինչպես նաև Գանձապետական համակարգում բացված այլ եկամտային հաշվին՝ նշելով ՀՀ վերահսկիչ պալատի համար բացված 96 կոդը:

«Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի գ) ենթակետի համաձայն, մեկամսյա ժամկետում Վերահսկիչ պալատին տրամադրել գրավոր տեղեկատվություն՝ հաշվետվությամբ արձանագրված խախտումների վերացման վերաբերյալ ձեռնարկված միջոցառումների մասին: